

consumtion mot större vinst. Kunde blott jernet äfven fås inom landet!!

Familjekretsen *utgores* af – vår gosse (den enda) afslutar i sommar sin kurs i realskolan i Wasa våra fyra flickor, af hvika tvenne under sin Mammans ledning inöfva sitt »Spinn, Mädchen, spinn!» och de tvenne återstående hålla föreläsningar, den älsta för människobarn i en liten skola, den yngsta för sina dockor. G^am^la Pappan går i lära i naturens stora skola, den han med hvar dag lär sig respectera mer och mer. Men apropos naturens skola: Skulle det icke låta sig göra att äfven B^rah^estad blefve en station för de påtänkta Fitzroyska observat^orierⁿa!

10 ||Min verknⁱngs^okrets blef liten såsom förmågan är liten. Men den lilla byn skall väl ock ha sina inbyggare på det det hela skall blifva ett rike. Alldeles spårlosa försvinner icke mina dagar; i det hoppet lever jag och det är det som förlängt dem.||

Mätte Gud länge länge ännu uppehålla dina krafter för de dina och för vårt land! Så länge Du gaf ut Lⁱtteratur^obkade^t kunde jag hvarje månad emotse ett häfte af dina tankedigra skrivelser. De voro kära för mig allesammans. Tack dock särskilt för den utmärkelse, hvarmed Du specielt hedrade din g^am^la vän C. R. E.

20

545 J. V. SNELLMAN – S. H. ANTELL 3.II 1866

ÅAB, Tjusterbysamlingen

Högtärade Broder.

Gud skall veta, att det riktigt tynger på mitt samvete att öfverhufvud icke hafva skrivvit och sålunda äfven försummat besvarandet af Ditt vänliga meddelande d^en 29:e December. Men bekymren och arbetet lemna intet anderum.

30

Meningen har icke kunnat vara den att lemna Dig med det ringa i händerna bland så stort betyryck. Men Du vet det bäst, att om vår stackars allmoge har utsigt till kronolån och arbeten, så lägger den händerna i kors. Att tidigt bevilja är derföre vådligt, så mycket mera om, såsom nu är fallet, medel saknas att fortsätta.

Derföre beder jag, föreslå litet i sender, så mycket som behöfves, för att komma från den ena dagen till den andra. Med Guds hjälp skola vi då komma öfver äfven denna nöd.

40

Den solidariska ansvarigheten har sina goda sidor. Men i ett felar den, när fråga är om verklig nödhjelp. Af lånet taga de behållna sin del jemte de arma. Det är billigt, emedan de förra äro de förnämsta borgesmännen.

Men åtminstone brodföda borde ges af kronan endast åt de senare, de verkligt behöfvande. De förre må söka kredit hos handlande. Äfven om allsingen borgen kan prästeras anser jag dock detta för det rätta. Ty hjälpen är nödhjelp – och sålunda behöfves mindre och hjälpes mera.

Det är ett elände, att ingen handlande kan fås att exportera takpeltor säckväf m. m. Endast sålunda äro dylika arbeten af någon vigt. Affären kan bedrifvas i stort. Åt en sådan trafikant vore det en glädje att låna pengar.

50

Senaten har begärt 1 00 000 m^ar^k af Ständernas anslag för Iden-salmi kanalen. Svar väntas från Petersburg. Ännu i dag bad jag Baron Gripenberg drifva på afgörandet. Det kan användas till forsrensningar

på vägen, äfven om nu uppgjorda förslag, som troligt är, komme att förkastas.

Något mindre kontant anslag torde väl behöfvas för febersjuka – till tjenlig föda.

Först i dag snögar här, såsom det synes till verklig vinter. Hamnarne fröso för några dagar se'n för 2:dra gången.

Haf godheten hågkomma mig med några rader, ehuru bekymrande än innehållet torde blifva.

Med utmärktaste Högaktning förblifver

Vän och Broder
Joh. Vilh. Snellman 10

Helsingfors den 3 Februari 1866.

546 G. VON ALFTHAN – J. V. SNELLMAN 7.II 1866
HUB, JVS handskriftssamling

Högtärade Herr Senator.

Det ogynsamma intrycket, som dagens hemställan om tillståndet i Kajana härad kommer att göra, kan jag på förhand föreställa mig. Det skulle dock hafva varit orätt handlat utaf mig, i händelse jag skulle hafva försökt utmåla förhållanderna uti en vackrare dager, än jag i sjelfva verket förefunnit dem. 20

Bäckstugusittaren Simon Keränen i Kuhmoniemi insjuknar i feber; fattigvården vidtager genast åtgärd om att hans familj under tiden må erhålla understöd; då fogar olyckan att också hustrun skall insjukna, i samma feber och då barnen äro för små för att kunna skickas genom ödemarken, är familjen 2:ne dygn utan föda. Slutligen, på tredje dagen, blir mannen bättre, tager sig courage och skidar af till byn; hemkomsten med hjälp och undsättning, förefinner han sin hustru – död – troligtvis i feber. 30

En annan fattig torpare springer en hel dag omkring i byn utan att kunna åstadkomma så mycket som ett 3 mjöl; till slut förbarmar sig en annan fattig granne öfver honom och delar sitt barkbröd med de hungriga barnen.

Ifrån Prestgården fördelas då och då föda – halmknippor! Tyvärr är det i år mycket ondt om råghalm. 40

I Sotkamo tynar en stackars gosse till utfattiga en half inom ödemarken bosatt torpare (Henrik Korhonen) synbarligen af - han får till slut en mjölkvälling – det är för sent – den elaka febern har gripit sitt offer.

So der omständigheter, som förklara mitt cirkulär till fattigvårdsstyrelserna – der har Herr Senatorn också förklaringen till att jag icke kunnat underlåta att begära penningelån åt de besuttna.

Det är sorgliga tider: i städerna gör man banquerotte och på landet svälter man. När det 4 år å rad vankats missvext, kan det ju icke heller vara stort bättre. Det kommer väl goda tider igen, måste man hoppas och om man då icke skyr att vidtaga en och annan om och depenser förorsakande åtgärd, så spar man kanske in större utgifter under kommande missvextår. Jag menar härmed, att man icke borde sky några kostnader och uppoffringar för att upphjelpa landtmanna- och öfriga näringar. Glädjande var det, att Alcenius fick reseunderstöd – jag hoppas mycket godt af honom för framtiden. Jag skulle också, men 50